

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРИВОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет іноземних мов
Кафедра німецької мови і літератури з методикою викладання

**ВІДЕОМАТЕРІАЛИ ЯК ЗАСІБ УДОСКОНАЛЕННЯ ІНШОМОВНОЇ
КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ НА УРОКАХ НІМЕЦЬКОЇ
МОВИ**

Кваліфікаційна робота студента
групи НАФм-24
ступінь вищої освіти магістр
спеціальності 014 Середня освіта (Мова
і література (німецька))
Полюховича Артема Руслановича
Керівник кандидат педагогічних наук,
доцент Карпюк В.А.

ЗАПЕВНЕННЯ

Я, Полюхович Артем Русланович, розумію і підтримую політику Криворізького державного педагогічного університету з академічної доброчесності. Запевняю, що ця кваліфікаційна робота виконана самостійно, не містить академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації. Я не надавав(ла) і не одержував(ла) недозволену допомогу під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають покликання на відповідне джерело.

Із чинним Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату в роботах здобувачів вищої освіти Криворізького державного педагогічного університету ознайомлений(а). Чітко усвідомлюю, що в разі виявлення у кваліфікаційній роботі порушення академічної доброчесності робота не допускається до захисту або оцінюється незадовільно.

(підпис)

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1	7
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ.....	7
1.1. Сутність поняття "іншомовна комунікативна компетентність"	7
1.2. Автентичні відеоматеріали як ефективна складова комунікативних завдань на уроках німецької мови.....	13
Висновки до першого розділу.....	22
РОЗДІЛ 2	24
ПРАКТИЧНЕ ВИКОРИСТАННЯ АВТЕНТИЧНИХ ВІДЕОМАТЕРІАЛІВ У ПРОЦЕСІ ВДОСКОНАЛЕННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ.....	24
2.1. Методи, підходи та техніки використання відеоматеріалів у навчальному процесі.....	24
2.2. Методичні матеріали, спрямовані на удосконалення іншомовної комунікативної компетентності з використанням відеоматеріалів	27
Висновки до другого розділу	48
ВИСНОВКИ.....	49
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	51

ВСТУП

Актуальність теми. Сучасний етап розвитку світової спільноти характеризується інтенсифікацією глобалізаційних та інтеграційних процесів, що істотно підвищує вимоги до рівня мовної підготовки фахівців у різних галузях. У контексті розвитку мультикультурного світу, де міжкультурний діалог стає невід'ємною частиною професійної та соціальної взаємодії, володіння іноземною мовою вже не обмежується лише знанням граматичних правил та лексичних одиниць. Навчання іноземних мов сьогодні передбачає підготовку випускників до ефективного використання іноземної мови як засобу комунікації в реальних життєвих ситуаціях та міжкультурному діалозі.

Традиційні методики, спрямовані переважно на формування лінгвістичної компетентності, виявляються недостатніми для розвитку здатності до повноцінної комунікації. Тому актуальною є потреба у застосуванні комунікативного підходу, який фокусується на розвитку всіх форм мовленнєвої діяльності (читання, аудіювання, говоріння, письмо) та формуванні адекватної комунікативної поведінки. В умовах обмеженого часу та відсутності природного мовного середовища, особливої значущості набуває використання інноваційних педагогічних технологій, зокрема, технічних засобів навчання. Серед них відеоматеріали являються одним із найбільш ефективних інструментів, що сприяє моделюванню реальних ситуацій спілкування, забезпечує високий ступінь наочності та створює потужний мотиваційний фактор. Саме тому дослідження теоретичних засад та розробка практичної системи вправ із застосуванням відеоматеріалів для вдосконалення іншомовної комунікативної компетентності є своєчасним і необхідним.

Проблему розвитку іншомовної комунікативної компетентності в навчанні іноземних мов відобразили у своїх працях Бігич О., Бориско Н., Калініна Л., Ковальчук І., Кравченко Т., Кухта І., Мартинова Р, Ніколаєва С., Редько В., Тарнопольський О., Чорна В., Bender В., Canning-Wilson С., Harmer J., Hymes D.,

Krashen S., Lee Mc Ray S., Richards J., Stempleski S. Теоретичні засади комунікативної компетентності були закладені в лінгвістиці та соціолінгвістиці завдяки працям Н. Хомського (концепція лінгвістичної компетентності) та Д. Хаймса, який запропонував власне поняття комунікативної компетентності, наголошуючи на важливості соціокультурного та контекстуального застосування мови.

Питання інтеграції технічних засобів навчання та використання відеоматеріалів у практику викладання іноземних мов висвітлювали у своїх роботах Базиченко В., Барменкова О., Батюта Т., Богачик М., Захарова В., Иванцова О., Коваль О., Мостепан Н., Онищенко А., Яхунов Т., Canning-Wilson C., Stempleski S.

Мета дослідження полягає у висвітленні процесу вдосконалення іншомовної комунікативної компетентності учнів з використанням відеоматеріалів.

Для досягнення поставленої мети було визначено наступні **завдання**:

проаналізувати науково-методичну літературу з дослідження, уточнити та схарактеризувати сутність і структуру іншомовної комунікативної компетентності та її компонентів.

висвітлити роль, дидактичні функції та психологічні особливості впливу відеоматеріалів на процес навчання іноземної мови.

проаналізувати методичні підходи та принципи використання відеоматеріалів у навчальному процесі.

представити методику використання відеоматеріалів для вдосконалення іншомовної комунікативної компетентності

Об'єктом дослідження є іншомовна комунікативна компетентність учнів на уроках німецької мови.

Предметом дослідження є відеоматеріали, застосовані для підвищення рівня іншомовної комунікативної компетентності на уроках німецької мови.

Методи дослідження: аналіз літературних джерел; узагальнення та систематизація досліджуваного матеріалу й отриманих результатів; системний

аналіз (добір фактичного матеріалу та його групування); описовий метод (опис використання відеоматеріалів в контексті вдосконалення іншомовної комунікативної компетентності учнів).

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що вони можуть бути застосовані у створенні методичних рекомендацій та навчальних матеріалів, орієнтованих на вдосконалення іншомовної комунікативної компетентності учнів.

Структура роботи: кваліфікаційна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків та списку використаної літератури. Загальний обсяг роботи складає 56 сторінок, із них 47 сторінок основного тексту. Список використаних джерел містить 48 позицій.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

1.1. Сутність поняття "іншомовна комунікативна компетентність"

У контексті розвитку сучасного мультикультурного світу відбувається переоцінка важливості вивчення іноземних мов. Навчання іноземних мов передбачає підготовку випускників до ефективного використання іноземної мови як засобу комунікації в міжкультурному діалозі. З огляду на умови, що сприяють зближенню культур, та сучасну глобальну ситуацію, учні, які в майбутньому будуть займатися міжнародною професійною діяльністю, матимуть численні контакти з носіями інших мов. Отже, розвиток іншомовної комунікативної компетентності набуває особливого значення та актуальності в освітній сфері.

Іншомовну комунікативну компетентність досліджували у своїх роботах Бігич О., Бориско Н., Калініна Л., Ковальчук І., Кравченко Т., Кухта І., Мартинова Р, Ніколаєва С., Редько В., Тарнопольський О., Чорна В.

Перш за все необхідно дати визначення поняттю «комунікація». Через важливість в низці наукових галузей, їх існує кілька десятків. Цей термін походить від латинського слова «communico», що означає «повідомлення», «спілкування». [1, с. 545]

М. Каммінг описує слово «комунікація» як процес передачі повідомлень від однієї людини до іншої таким чином, щоб вони були зрозумілі. [34]

Як зазначають автори підручника ВНМАЕСС-II, комунікація - це процес, за допомогою якого мова, знаки або дії передають інформацію від однієї людини до іншої. Це визначення є стислим і чітким, але не охоплює всіх аспектів

комунікації. Існують інші визначення, які стверджують, що комунікація передбачає передачу інформації від однієї сторони до іншої. Це ширше визначення не вимагає, щоб сторона, яка отримує повідомлення, повністю його зрозуміла. [34]

Також вони стверджують, що комунікацію можна визначити як процес, за допомогою якого дві або більше осіб обмінюються ідеями та розумінням між собою. Це розуміння не видимого, а невидимого та прихованого. Ці приховані та символічні елементи, вбудовані в культуру, надають значення видимому процесу комунікації. [34]

Згідно з Ю. Косенком, у наукових джерелах виділяються сім основних визначень поняття «комунікація», які не суперечать, а взаємно доповнюють одне одного. Ці визначення можна систематизувати таким чином:

1) Комунікація розглядається як процес передачі даних, повідомлень, ідей, переконань та емоцій.

2) Комунікація - це засіб встановлення взаєморозуміння між індивідами, що підкреслює її соціальну природу.

3) Комунікація є інструментом впливу на співрозмовника через використання мови, символів або інших знакових систем.

4) Комунікація слугує механізмом об'єднання людей на основі спільної мовної системи або єдиного набору знаків.

5) Комунікація - це безпосередній процес взаємодії між суб'єктами.

6) Комунікація визначається як обмін спільними значеннями та ідеями між людьми, що мають схожі переконання та прагнення.

7) Комунікація є невід'ємною частиною суспільних процесів, що виконує такі функції, як відображення соціальних норм, контроль, а також розподіл ролей між учасниками спілкування. [18]

Поняття "комуникативна компетентність" було запроваджено в соціолінгвістику дослідником Д. Хаймсом. Він доповнив ідеї А. Хомського про мовну компетенцію та продуктивність, стверджуючи, що для ефективного спілкування важливі соціолінгвістичні компоненти мовної спільноти. Д. Хаймс

наголошував на важливості соціолінгвістичних чинників: він вважав, що людина має розуміти, як правильно використовувати мову в різних ситуаціях, щоб досягти поставленої мети. Таким чином, для Д. Хаймса комунікативна компетентність - це не просто знання граматичних правил, а й уміння застосовувати мову відповідно до соціальних норм і контексту. [40]

Д. Хаймс виділив чотири ключові параметри, які становлять основу комунікативної компетентності мовця:

- 1) Чи відповідає комунікативний акт формальним правилам мови?
 - 2) Чи є комунікативний акт реалістичним для виконання з наявними ресурсами?
 - 3) Чи відповідає комунікативний акт соціальним та культурним нормам, що діють у певному контексті?
 - 4) Чи є цей комунікативний акт типовим або звичним для даної ситуації?
- [40]

Авторами іншомовна комунікативна компетентність, як центральна мета викладання іноземної мови, визначається як здатність брати участь у міжособистісній та міжкультурній комунікації цільовою мовою з носіями мови, дотримуючись встановлених стандартів. Концепція іншомовної комунікативної компетентності в мовному навчанні має на меті надати учням знання, навички та здібності, необхідні для сприйняття етнокультурних норм країни походження мови, та ефективного використання іноземної мови в ситуаціях, що передбачають міжкультурне розуміння та реалізацію. Поєднання цих атрибутів представляє іншомовну комунікативну компетентність учнів. [48]

У журналі стверджується, що застосування комунікативного підходу у викладанні іноземної мови сприяє розвитку навичок спілкування іноземною мовою, тим самим формуючи іншомовну комунікативну компетентність – здатність використовувати всі форми мовного вираження, включаючи читання, аудіювання, говоріння та письмо. [48]

Дослідники підкреслюють, що спілкування іноземною мовою передбачає не лише обмін інформацією. Воно також охоплює управління відносинами між

партнерами, встановлення різних форм взаємодії, здатність оцінювати та аналізувати комунікативну ситуацію, а також суб'єктивно оцінювати свій комунікативний потенціал і приймати необхідні рішення. [48]

Відповідно до державного освітнього стандарту для іноземних мов, іншомовна комунікативна компетентність повинна включати такі основні навички:

- 1) Читання та розуміння простих, автентичних текстів.
- 2) Можливість коротко розповісти про себе та оточення, висловити думки та оцінки.
- 3) Вербальна комунікація в стандартних ситуаціях, в освітній, робочій, культурній та побутовій сферах.
- 4) Вміння писати та передавати основну інформацію.

Іншомовна комунікативна компетентність являє собою певний рівень володіння мовою, мовленням та соціокультурними знаннями, навичками та вміннями. Це дозволяє учням адаптувати свою мовленнєву поведінку відповідно до комунікативної ситуації, включаючи повсякденний, освітній, науковий, діловий, політичний та соціально-політичний контексти. [48]

У журналі сформовано структуру іншомовної комунікативної компетентності, яка охоплює кілька ключових компетентностей. По-перше, це лінгвістична компетентність, яка стосується здатності особи будувати граматично правильні форми та синтаксичні структури за нормами конкретної мови. Лінгвістична компетентність включає мовні та мовленнєві компетенції, причому мовна компетенція передбачає знання мовної системи та навички використання цих знань, а мовленнєва компетенція передбачає володіння нормами мовленнєвої поведінки у всіх видах мовленнєвої діяльності. Освітня компетентність також відіграє значну роль у набутті мовних та мовленнєвих компетенцій, представляючи здатність та готовність ефективно брати участь в освітніх заходах під час вивчення іноземної мови як навчального предмета. Розвиток освітньої компетентності передбачає набуття знань про раціональні методи освітньої роботи, альтернативні підходи до освітніх завдань,

самодіагностику рівня організаційних навичок в освітній діяльності, здатність обирати методи навчання на основі індивідуальних особливостей, формування індивідуальних навичок навчання та самостійну перевірку доцільності цих виборів. [48]

Автори зазначають, що опанування навичками спілкування іноземною мовою вимагає специфічних навчальних навичок, включаючи раціональну організацію запам'ятовування мовних матеріалів, самостійну активацію мовних матеріалів, виявлення міжпредметних зв'язків та спільну роботу під час занять іноземною мовою. Крім того, розвиток комунікативних навичок іноземною мовою залежить від соціокультурної компетентності, яка передбачає здатність адаптувати вербальну та невербальну поведінку до норм відповідних мовних спільнот. Соціокультурна компетентність вимагає знання національного менталітету та світогляду, подолання культурних бар'єрів та розширення розуміння різних соціокультурних спільнот. [48]

Виходячи з вищевикладеного, дослідники вважають, що іншомовну комунікативну компетентність можна розглядати як необхідну умову для налагодження ефективного спілкування в соціальних умовах, а мету розвитку іншомовної комунікативної компетентності – як досягнення успішної комунікації. Для досягнення цієї мети необхідний ряд компетенцій, включаючи мовні знання, навички говоріння, а також мовні та культурні аспекти освіти. [48]

Важливо підкреслити, що без розуміння граматичної структури іноземної мови вирішення комунікативних завдань є недосяжним. Крім того, опанування граматичною системою залежить від знання лексики. Отже, граматичні та лексичні компетенції становлять основу мовної компетентності, на якій будуються навички та вміння говоріння. [48]

Дослідники звертають увагу, що у міру розширення глобальних культурних та економічних зв'язків значення вивчення іноземних мов зростає. Отже, зростає попит на фахівців, які володіють іноземними мовами. Нині у розвитку освіти велике значення надається компетентнісному підходу, що підкреслює важливість розвитку практичних комунікативних навичок, а також

культурних, соціальних та інформаційних компетенцій. Хоча це питання широко обговорюється в науковій та педагогічній літературі, університети переважно віддають перевагу когнітивному підходу, що вимагає від учнів запам'ятовування значного обсягу інформації, а не зосередження уваги на фундаментальних компетенціях, необхідних для успішної діяльності. [48]

Від учнів очікується не тільки знання іноземної мови, а й здатність ефективно застосовувати її як у повсякденному, так і в професійному спілкуванні. Однак це неможливо без розуміння соціальних норм, духовних цінностей та традицій інших культур. [48]

У журналі стверджується, що компетентність визнається як самостійно розвинена здатність, що є результатом когнітивної діяльності та освітньої практики, заснована на набутих знаннях, інтелектуальному та життєвому досвіді, цінностях та схильностях учня. Це поняття заповнює прогалину між знаннями та практичною діяльністю індивідів і охоплює широкий спектр особистих якостей, включаючи когнітивні, операційні, технологічні, мотиваційні, етичні, соціальні та поведінкові компоненти. У контексті викладання іноземної мови компетентність являє собою сукупність знань, навичок та умінь, які культивуються протягом усього процесу навчання. Отже, мова слугує відображенням культури, увібравши в себе не тільки навколишній світ, а й світогляд, національний характер, спосіб життя, традиції та світогляд особистості. Метою викладання іноземної мови є розвиток іншомовної комунікативної компетентності, тим самим підкреслюючи основну мету мовної освіти як розвитку іншомовної комунікативної компетентності, що включає здатність і готовність до міжособистісного та міжкультурного спілкування іноземною мовою з носіями мови. Вона компетентність охоплює знання, навички та вміння, необхідні для розуміння співрозмовника іноземною мовою в діалозі та для формулювання мовної моделі, що відповідає цілям, сферам та ситуаціям спілкування. [48]

Отже, іншомовна комунікативна компетентність означає володіння мовою, мовленням, а також соціокультурними знаннями, навичками та вміннями, які

дозволяють учням адаптувати свою мовленнєву поведінку до різних комунікативних ситуацій. Іншомовна комунікативна компетентність відіграє ключову роль у набутті мовних та мовленнєвих компетенцій, оптимізації самостійного вивчення мови та сприянні високоякісному оволодінню іноземною мовою.

1.2. Автентичні відеоматеріали як ефективна складова комунікативних завдань на уроках німецької мови

Для досягнення іншомовної комунікативної компетентності у викладанні іноземної мови необхідно володіти знаннями основних лінгвістичних понять, таких як стилі, типи та методи зв'язування речень у тексті, а також навичками та вміннями аналізу тексту та ефективної комунікації. Це включає в себе володіння навичками мовної комунікації в різних освітніх контекстах і ситуаціях, з урахуванням аудиторії та цілей. Тому інтегрованою метою викладання іноземної мови має бути розуміння іншомовної комунікативної компетентності як здатності до міжособистісного та міжкультурного спілкування з носіями мови в рамках, визначених стандартом.

Концепція іншомовної комунікативної компетентності у викладанні іноземної мови передбачає надання учням знань, навичок та умінь, необхідних для сприйняття етнокультурних цінностей країни походження мови та ефективного застосування іноземної мови в міжкультурному спілкуванні та навчальних сценаріях. Поєднання цих знань, навичок та умінь формує іншомовну комунікативну компетентність учнів. Застосування комунікативного підходу у викладанні іноземної мови сприяє розвитку здатності спілкуватися іноземною мовою.

Спілкування іноземною мовою передбачає не тільки передачу та отримання інформації, а й управління відносинами між учасниками, встановлення різних типів взаємодії, здатність оцінювати та аналізувати

комунікативні ситуації, суб'єктивно оцінювати свій комунікативний потенціал та приймати необхідні рішення.

Відповідно до державного освітнього стандарту для іноземних мов, іншомовна комунікативна компетентність повинна включати основні навички розуміння простих автентичних текстів, вербального самовираження, висловлення думки та надання оцінок, вербального залучення до стандартних освітніх, професійних, культурних та повсякденних ситуацій, а також здатність писати та передавати основну інформацію за допомогою письма. [48]

Питання підвищення ефективності навчання іноземних мов та інтенсифікації освітнього процесу завжди було актуальним для методистів та педагогів. Воно є рушійною силою для поліпшення якості викладання іноземних мов. Це питання висвітлювали у своїх роботах Базиченко В., Барменкова О., Батюта Т., Богачик М., Захарова В., Іванцова О., Коваль О., Мостепан Н., Онищенко А., Яхунов Т., Canning-Wilson C., Stempleski S.

Формування комунікативних умінь та навичок залежить від кількох ключових факторів. Найважливішими з них є педагогічна взаємодія та зміст навчання, який має бути тісно пов'язаний з культурними традиціями, звичаями та цінностями народу. Також велику роль відіграє організація навчального процесу, що передбачає використання інноваційних форм, прийомів і методів, які безпосередньо сприяють розвитку іншомовної комунікативної компетентності учнів.

Важливим фактором розвитку іншомовної комунікативної компетентності є формування та розвиток мовних, мовленнєвих, соціальних та інших компетенцій. Сучасна методологія виділяє групу знань, що відповідають іншомовної комунікативній компетентності. Вона передбачає насамперед наявність професійних знань, а також загальної гуманітарної культури людини (культурна компетенція), вміння орієнтуватися в навколишньому світі (предметна компетенція), навички спілкування (комунікативна компетенція), знання мови (мовна компетенція) [17].

Принцип міжкультурної орієнтації забезпечує розвиток соціокультурної компетентності учнів, тобто здатності застосовувати свої знання про національні та культурні особливості іноземних суспільств і представляти свою країну та культуру в процесі міжкультурної комунікації. [45]

Д. Хармер зазначає, що розвиток іншомовної комунікативної компетентності учнів - це багатоаспектний процес, що передбачає стимулювання їхньої творчої активності та формування навичок аналітичного мислення. Це досягається шляхом навчання учнів критичному аналізу інформації, логічній структуризації та будуванню власних зв'язних висловлювань. Важливою складовою є також розвиток навичок ефективної діалогічної взаємодії, що включає вміння чітко формулювати та аргументувати свою позицію, а також виховання толерантності до поглядів інших. [39]

У процесі навчання іноземних мов застосовується велика кількість різноманітних вправ і завдань. За поточних умов навчання, де виконання вправ часто зводить комунікацію до обговорення заданих учителем тем у межах класу, учні формують обмежені мовленнєві моделі. Це призводить до того, що під час взаємодії з носіями мови вони схильні використовувати аналогічні, завчені висловлювання. Такий підхід може блокувати природну комунікацію або надавати їй неприродного характеру, оскільки ефективне вдосконалення іншомовної комунікативної компетентності вимагає насамперед реального спілкування, партнерської взаємодії та безпосереднього обміну думками. [39]

У своїй роботі Д. Хармер стверджує, що кожна вправа у навчальному процесі виконує низку функцій, які можна класифікувати, наприклад, під час навчання продуктивних видів мовленнєвої діяльності. Зокрема, виділяють пізнавальну функцію (запит, повідомлення), регулятивну (прохання, порада), ціннісно-орієнтаційну (вираження емоцій, переконань) та конвенціональну (мовленнєвий етикет, привітання). Завдяки такій організації навчання учень має опанувати значення, форму та функції нової мовної одиниці відповідно до вимог програми. Це забезпечує свідоме виконання всіх необхідних операцій під час відтворення (говоріння, письмо) та розпізнавання (читання, аудіювання).

Важливо зазначити, що вправи та завдання також виконують розвивальну, освітню та виховну функції, що свідчить про їхній комплексний вплив на особистісний розвиток учня. [39]

Бігич О. писав, що засвоєння мовних засобів, які різняться за рівнем складності, потребує використання певної кількості та різноманітності вправ. Цей підхід у методиці навчання описується через поняття кількісного та якісного складу вправ, що, відповідно, визначають обсяг та типологічну різноманітність завдань. Ці завдання, як правило, виконуються поза контекстом реального спілкування - на рівні окремих слів або речень, фокусуючись на засвоєнні значення та формоутворення нової мовної одиниці. Основне призначення мовних вправ полягає в досягненні автоматизації мовних механізмів, що забезпечує швидке та безпомилкове виконання мовних операцій і сприяє гнучкому застосуванню цих навичок у нових комунікативних ситуаціях. [8]

Ключовим етапом є робота, яка передбачає виконання мовленнєвих дій в умовах, максимально наближених до реального спілкування. Цю функцію виконують мовленнєві вправи, що забезпечують практичний рівень володіння мовою та дозволяють застосовувати її в різних видах комунікативної діяльності, таких як аудіювання, говоріння, читання та письмо.

Ефективність мовленнєвих вправ як засобу управління процесом комунікативного навчання залежить від їхньої орієнтованості на учня. Це означає, що формулювання завдань повинні враховувати індивідуальні особливості, мотивацію та комунікативний досвід учнів. Суттєвою ознакою відповідності мовленнєвих вправ комунікативно-діяльнісному підходу є їхня спрямованість на конкретного адресата, що створює природну потребу в спілкуванні та сприяє засвоєнню мови в контексті. [8]

Орієнтація на формування комунікативних умінь призвела до активного впровадження комунікативних завдань. Цей перехід значною мірою пов'язаний з використанням інтерактивних групових форм роботи, таких як навчальні мовленнєві ситуації, діалоги, проектна діяльність та рольові ігри, які є

ефективними засобами для опанування навчального матеріалу в умовах, максимально наближених до реального спілкування.

Редько В. описує комунікативні вправи як комплексний вид навчальної діяльності, який передбачає не лише інтегрування мовленнєвого досвіду, набутого в процесі вивчення однієї теми, а й досвіду з кількох попередніх тем, а також адекватної комунікативної поведінки та здатності успішно застосовувати різноманітні стратегії для досягнення поставленої мети. [26]

Такі вправи сприяють інтеграції мовного досвіду, що був набутий учнями у процесі вивчення іноземної мови, а також їхніх загальних знань, отриманих з інших дисциплін. Це дозволяє учням самостійно користуватися додатковими джерелами для пошуку інформації, логічно структурувати свої висловлювання, розрізняти головне та другорядне, раціонально добирати мовні засоби відповідно до теми спілкування, а також за потреби ефективно застосовувати невербальні засоби комунікації. З огляду на ці особливості, комунікативні завдання варто розглядати як інтегрований вид діяльності в навчальному процесі. Вони сприяють комплексному застосуванню набутих мовних навичок та мовленнєвих умінь, а також умотивованого навчального досвіду в процесі створення та сприймання іншомовних текстів. [33]

К. Кеннінг-Вілсон у своїй праці висвітлює, що комунікативні вправи, окрім своєї основної навчальної функції, також відіграють роль інструмента контролю, що дозволяє оцінити рівень сформованості кількох іншомовних компетентностей: мовної, мовленнєвої, соціокультурної та загальнонавчальної. Це свідчить про готовність учня до реального спілкування, що передбачає вербальні здібності, застосування компенсаторних умінь, таких як невербальні засоби спілкування, та здатність підтримувати мовленнєву взаємодію відповідно до соціальних обставин, дотримуючись лінгвокультурологічних і соціолінгвістичних норм. Таким чином, комунікативні вправи доцільно розглядати як інтегровану форму організації навчальної діяльності, що надає учневі можливість самостійно виконувати послідовні комунікативні дії, спрямовані на досягнення конкретних цілей. До цих цілей належить

формулювання думок в усній та письмовій формах, обмін інформацією та інші. [33]

Сучасна методика викладання іноземних мов робить акцент на застосуванні нових інформаційних технологій для подолання труднощів, пов'язаних із удосконаленням іншомовної комунікативної компетентності в умовах відсутності мовного середовища. Для цього вчителі повинні створювати як реальні, так і уявні ситуації спілкування, використовуючи різноманітні методи та прийоми. У цьому контексті важливу роль відіграють технічні засоби навчання, які дозволяють надавати учням повнішу та точнішу інформацію, підвищують наочність матеріалу та стимулюють бажання вдосконалювати мовну культуру. [5]

Застосування відеоматеріалів є одним із найбільш вдосконалених технічних засобів у процесі вивчення іноземних мов. Використання відео сприяє підвищенню мотивації, урізноманітненню навчального процесу та створенню більш розслабленої атмосфери. Це також допомагає розвивати пам'ять та увагу, роблячи навчання більш продуктивним та ефективним. Перегляд відео дозволяє учням ознайомитися з мовою в її природному середовищі, почути носіїв мови, звернути увагу на інтонацію, типові мовні моделі та поведінку в різних комунікативних ситуаціях.

Учитель може знайти численні відеоматеріали з будь-якої тематики для використання на заняттях. Однак, для їх ефективного застосування необхідно дотримуватися певних критеріїв відбору. До них належать:

- 1) інтерес аудиторії;
- 2) змістова доречність;
- 3) оптимальна тривалість;
- 4) незалежність фрагмента;
- 5) наявність або відсутність супровідних опор. [46, с. 177]

Правильний вибір відеоматеріалів гарантує їх ефективність і користь як інструмента, що не лише розвиває навички аудіювання, а й стимулює усне та писемне мовлення учнів.

На заняттях можуть бути використані різні типи відеоматеріалів, які включають репортажі, інтерв'ю, фрагменти телепередач, рекламні ролики, короткі новини, уривки з повнометражних фільмів, відеокліпи, документальні та навчальні фільми.

Д. Хармер пропонує таку класифікацію відеоматеріалів:

- 1) програми у записі: програми, записані з певних телеканалів. Можуть бути важкими для розуміння;
- 2) відео з реального життя: використання художніх чи документальних фільмів потребує ретельного вибору теми та рівня складності;
- 3) відео для вивчення мови: розроблені насамперед для вивчення мови, проте не завжди мають достатню якість та достовірність. [38]

Опанування мовленнєвого матеріалу через відеоматеріали може супроводжуватися низкою труднощів, зокрема лексичними та граматичними. До лексичних труднощів належить наявність невідомих слів, фразеологічних зворотів та вживання слів у переносному значенні. Граматичні труднощі включають особливості синтаксису, морфології, а також наявність аналітичних форм, відсутніх у рідній мові. Окрім цього, важливим аспектом, що впливає на сприйняття відео, є його тривалість. Рекомендується використовувати короткі відеоматеріали, оскільки тривалість понад п'ять хвилин може перешкоджати повному засвоєнню інформації. Якщо відео триває довше, його слід демонструвати з перервами. Успішність сприйняття також залежить від мотивації та зацікавленості темою. [15]

Методика використання відеоматеріалів у навчальному процесі передбачає три послідовні етапи: підготовчий, основний та заключний.

На першому етапі, що передуює перегляду, відбувається загальне ознайомлення учнів із відеофрагментом. Це включає прогнозування змісту сюжету на основі візуальних та текстових опор, таких як малюнки чи ключові слова. На цьому етапі також здійснюється зняття лексичних і граматичних труднощів, наприклад, через надання дефініцій або синонімів нових слів.

Другий етап - безпосередньо перегляд відео, під час якого виконуються такі завдання, як ідентифікація правильних та неправильних тверджень, вибір вірної відповіді або надання відповідей на запитання.

Заключний етап спрямований на стимулювання учнів до активної комунікативної діяльності з використанням опрацьованого мовного матеріалу. Цей етап включає обмін думками, дискусії, критичний аналіз, опис персонажів та написання рецензій.

К. Кеннінг-Вілсон стверджує, що можливість бачити оратора та його мову тіла надає суттєву перевагу для аудиторії у процесі сприйняття інформації. Завдяки тому, що відеоматеріали забезпечують не тільки прослуховування, але й зображення комунікативного процесу, значно полегшується опанування нової лексики, оскільки глядачі мають змогу безпосередньо спостерігати за поведінкою та жестами мовця, що допомагає у засвоєнні нового словникового запасу. [33]

Інтеграція автентичних відеоматеріалів у навчальний процес надає значний культурний контекст, що важливо для розширення як лінгвістичних знань, так і для поглиблення розуміння культурної специфіки мови, що вивчається. Для учнів це створює унікальну дидактичну можливість вивчення культурних норм, традицій, звичаїв та способу життя носіїв мови, що допомагає вдосконалити мовленнєві навички, розширити світогляд. Крім того, застосування відеоматеріалів сприяє інтенсивному розвитку навичок аудіювання, оскільки учні мають змогу працювати з реальними темпами мовлення, вчитися виокремлювати ключові ідеї, інтерпретувати загальний контекст та отримувати додаткову інформацію з жестикуляції та міміки. [5]

Для контролю успішності засвоєння мовних навичок учнями необхідно розглянути критерії оцінки розвитку іншомовної комунікативної компетентності:

- 1) граматики та лексики: оцінюється вміння користуватися правильною граматикою та розширювати свій словниковий запас;
- 2) аудіювання: оцінюється здатність розуміти іноземну мову на слух;

- 3) говоріння: оцінюється здатність усно висловлювати свої думки та ідеї;
- 4) читання: оцінюється здатність розуміти писемний текст іноземною мовою;
- 5) письмо: оцінюється здатність писати текст іноземною мовою. [5]

Використання відеоматеріалів у процесі навчання сприяє покращенню результатів оцінювання за переліченими вище критеріями, що підвищує ефективність розвитку іншомовної комунікативної компетентності:

- 1) мовлення та вимова: відеоматеріали надають можливість спостерігати за реальними життєвими ситуаціями. Вони допомагають поліпшити вимову учнів.

- 2) розуміння на слух: автентичні відеоматеріали розвивають навички розуміння мови на слух, демонструють різну вимову, інтонацію та мовленнєві засоби, що сприяє поліпшенню розуміння мовлення в реальних умовах;

- 3) граматики та лексики: автентичні відеоматеріали пропонують приклади реального вживання мовних структур та нових слів у контексті, що допомагає засвоїти граматичні правила та розширити словниковий запас;

- 4) культурна компетенція: автентичні відеоматеріали допомагають розширити свої знання про культуру та традиції країн мови, що вивчається. Вони пропонують візуальне сприйняття культурних аспектів. Це допомагає краще розуміти культурний контекст мови, розвивати толерантність та повагу до інших культур. [5]

Отже, досягнення визначеного рівня володіння мовою передбачає не лише опанування основних лінгвістичних понять та розвиток усіх форм мовленнєвої діяльності, але й наявність умінь критичного аналізу інформації, логічної структуризації висловлювань та здатності керувати відносинами між учасниками комунікації.

Ефективне вдосконалення іншомовної комунікативної компетентності вимагає переходу від виконання мовних вправ, спрямованих на автоматизацію механізмів, до використання мовленнєвих та комунікативних завдань. Саме комунікативні завдання створюють умови, максимально наближені до реального

спілкування та партнерської взаємодії, забезпечуючи інтеграцію мовного досвіду.

В умовах відсутності природного мовного середовища, технічні засоби навчання відіграють ключову роль у створенні як реальних, так і уявних ситуацій спілкування. Відеоматеріали, як один з видів таких засобів, не лише підвищують мотивацію та наочність, але й надають можливість ознайомитися з мовою в її природному середовищі. Візуальна доступність оратора та його невербальних проявів забезпечує суттєву перевагу для аудиторії, полегшуючи опанування нової лексики.

Таким чином, цілеспрямоване застосування автентичних відеоматеріалів, інтегрованих у комунікативні завдання, є необхідною умовою для забезпечення комплексної та ефективної інтенсифікації процесу розвитку іншомовної комунікативної компетентності.

Висновки до першого розділу

У роботі в першому розділі було досліджено ключові теоретичні засади вдосконалення іншомовної комунікативної компетентності як центральної мети викладання іноземної мови. Було схарактеризовано поняття «комунікація». Визначено, що комунікація охоплює не лише обмін ідеями, але й встановлення взаєморозуміння, є інструментом впливу, механізмом об'єднання людей та невід'ємною частиною суспільних процесів.

Висвітлено, що іншомовна комунікативна компетентність є складним, багатокомпонентним феноменом, який виступає центральною метою сучасної мовної освіти та передбачає здатність особистості до ефективної міжкультурної взаємодії. Це поняття виходить за межі суто лінгвістичних знань, охоплюючи здатність розуміти соціокультурні норми, національний менталітет та адаптувати власну мовленнєву поведінку до різних контекстів комунікації, що є неможливим без оволодіння мовленнєвою та соціокультурною компетенціями.

Досягнення високого рівня іншомовної комунікативної компетентності вимагає відходу від виконання традиційних вправ на користь комунікативно-діяльнісного підходу, який реалізується через інтерактивні завдання та створення умов, максимально наближених до реального спілкування.

Використання автентичних відеоматеріалів визначено як один із найбільш ефективних інструментів інтенсифікації навчального процесу, особливо в умовах відсутності природного мовного середовища. Відеоматеріали забезпечують комплексну дію на учня, оскільки вони не лише демонструють живі зразки мовлення, інтонацію та вимову носіїв, але й надають доступ до невербальних засобів комунікації та візуального контексту, що значно полегшує засвоєння лексики та розуміння ситуації. Інтеграція відео у навчальний процес має відбуватися за чіткою методикою, що включає підготовчий, основний та заключний етапи, де кожен етап виконує специфічні функції - від зняття мовних труднощів до стимулювання активного мовлення та дискусії.

Таким чином, поєднання комунікативних завдань із використанням ретельно відібраних автентичних відеоматеріалів сприяє підвищенню мотивації, розширенню культурного світогляду учнів та формуванню стійких навичок іншомовної комунікативної компетентності за всіма ключовими критеріями.

РОЗДІЛ 2

ПРАКТИЧНЕ ВИКОРИСТАННЯ АВТЕНТИЧНИХ ВІДЕОМАТЕРІАЛІВ У ПРОЦЕСІ ВДОСКОНАЛЕННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

2.1. Методи, підходи та техніки використання відеоматеріалів у навчальному процесі

Інтеграція відеоматеріалів у навчальний процес суттєво сприяє підвищенню якості знань, оскільки ці ресурси дозволяють одночасно залучити всі ключові види комунікативної діяльності, включаючи аудіювання, говоріння, читання та письмо при виконанні відповідних вправ. Окрім своєї дидактичної функції, використання відео на заняттях значно підвищує мотивацію та активність учнів, формуючи сприятливі умови для самостійної роботи. Додатково до цього, застосування відеоконтенту позитивно впливає на когнітивні функції, сприяючи ефективному розвитку уваги та пам'яті учнів. [6]

Питанню інтеграції відеоматеріалів у навчальний процес приділяли увагу Базиченко В., Барменкова О., Батюта Т., Богачик М., Захарова В., Іванцова О., Коваль О., Мостепан Н., Онищенко А., Яхунов Т., Canning-Wilson С., Stempleski S.

Перегляд відеоматеріалів створює в класному середовищі атмосферу спільної пізнавальної діяльності, що сприяє підвищенню концентрації уваги серед усіх учнів, включно з тими, хто зазвичай демонструє розсіяність. Оскільки засвоєння змісту фільму вимагає від учнів цілеспрямованих зусиль, відбувається трансформація мимовільної уваги в довільну. З огляду на те, що інтенсивність уваги безпосередньо пов'язана з процесом запам'ятовування, ці психологічні особливості впливу відеоматеріалів сприяють інтенсифікації освітнього процесу

та створюють сприятливі умови для успішного формування необхідних мовних навичок.

З методичної точки зору під відеоматеріалом слід розуміти будь-який матеріал, який підлягає демонстрації в навчальному процесі з використанням відеотехніки і призначений для реалізації певних навчальних цілей. Відеоматеріали існують в різних формах: відеофільм, відеофрагмент, відеокурс, відеопрограма, відеожурнал тощо. [25]

Як навчальний засіб відеоматеріал виконує наступні дидактичні функції:

- служить джерелом інформації;
- полегшує сприйняття нового матеріалу;
- моделює реальні контексти спілкування;
- дозволяє більш ефективно організувати повторення вивченого матеріалу;
- створює умови для результативної роботи учнів;
- забезпечує зворотний зв'язок;
- слугує як засіб контролю рівня сформованості іншомовної комунікативної компетентності;
- активізує всі види навчальної роботи;
- формує ставлення учнів до навчальної інформації;
- підсилює інтерес учнів до матеріалу;
- підвищує ступінь наочності;
- направляє сприйняття;
- збагачує коло уявлень учнів;
- відповідає інтересам і запитам учнів. [25]

На початковому етапі опанування нової граматичної теми є цілком доцільним здійснити презентацію цієї теми для учнів. В умовах обмеженого часу рекомендується використовувати невеликі за обсягом текстові фрагменти, які слугуватимуть конкретним контекстом для демонстрації та введення нового граматичного явища.

Наступний етап у вивченні нової теми має бути присвячений відпрацюванню представленого матеріалу. Учитель має можливість

використовувати вправи з інтеграцією відеофрагментів, що сприяють комплексному розвитку не лише навичок говоріння, але й навичок сприйняття іноземної мови. Залежно від встановленої складності завдання, учні можуть виконувати роботу індивідуально, а також у парах, чи групах.

Винесення певного матеріалу для самостійного опрацювання вдома дозволяє скоротити витрати аудиторного часу. Однак, для забезпечення належного засвоєння та контролю, учитель зобов'язаний перевіряти виконання цього завдання шляхом пропозиції виконання контрольних вправ безпосередньо під час заняття. Є цілком доречним використання завдань, спрямованих на перевірку фактів з переглянутого відео або на відновлення хронологічної послідовності подій відеоматеріалу.

Наступний етап передбачає використання вправ, що сприяють розвитку навичок логічного мислення. У цьому контексті вчитель має долучити учнів до дискусійної діяльності на попередньо визначену тему. Можливе застосування групової роботи або парної взаємодії, коли учні підготовлюють та презентують певного персонажа чи героя відеоматеріалу.

На завершальному етапі роботи з відеоматеріалом необхідно передбачити виконання завдання з метою розвитку здатності до логічного та послідовного викладення власних думок. Учням може бути запропоновано аргументовано висловити свою позицію або думки стосовно однієї з проблематичних тем, порушених у відеоматеріалі. [25]

Якщо відео використовується в класі для поліпшення розуміння на слух, його слід показувати частинами, а не цілком. Емпіричні дані показують, що під час перегляду відео, яке використовується для викладання іноземних мов, концентрація уваги знижується. Перші ознаки зниження уваги з'являються вже через хвилину, більшість учнів втрачають концентрацію через десять хвилин, і лише близько третини продовжують дивитися до кінця.

Отже, психологічний вплив відеоконтенту сприяє інтенсифікації освітнього процесу: перегляд створює атмосферу спільної пізнавальної діяльності, підвищує мотивацію та активність учнів і позитивно впливає на

когнітивні функції, розвиваючи увагу та пам'ять. Необхідність засвоєння змісту фільму трансформує мимовільну увагу в довільну, що є критичним для запам'ятовування та успішного формування мовних навичок.

Методична схема роботи передбачає поетапну структуру: від початкової презентації теми до відпрацювання матеріалу з інтеграцією відеофрагментів у ігровій формі та розвитку логічного мислення через дискусійну діяльність. Завершальний етап включає завдання для розвитку аргументованого викладення власних думок. При цьому важливо враховувати, що для поліпшення розуміння на слух та підтримки концентрації, відео слід демонструвати частинами. Таким чином, цілеспрямоване та структуроване застосування відеоматеріалів є необхідною умовою для забезпечення комплексної інтенсифікації навчального процесу.

2.2. Методичні матеріали, спрямовані на удосконалення іншомовної комунікативної компетентності з використанням відеоматеріалів

Враховуючи вищевикладене було опрацьовано відеокурс Deutsche Welle. На його базі було розроблено методичні матеріали для демонстрації ефективності відеоматеріалів як засобу для вдосконалення іншомовної комунікативної компетентності на уроках німецької мови.

Далі наведено приклади використання відеокурсу Deutsche Welle для вдосконалення іншомовної комунікативної компетентності на уроках німецької мови у 8 та 9 класах на рівнях A2+/B1 за навчальною програмою НУШ. Застосування відеоматеріалів дозволить вдосконалити навички читання, письма, говоріння та аудіювання при вивченні німецької мови.

На уроці німецької мови у 8 класі на тему «Культура спілкування» можна використати відеоматеріал «Was tun, wenn ...?» з курсу Nicos Weg рівня B1 Deutsche Welle. Його інтеграція допоможе вдосконалити знання граматики з

теми Plusquamperfekt та культури спілкування у Німеччині, що пропонується як тема уроку у 8 класі програмою НУШ.

Для перегляду пропонується відео з курсу на тему «Was tun, wenn...?». Під час ознайомлення з відеоматеріалом учні вивчають нові слова на візуальних прикладах та сприймають мову на слух. Таким чином використовується наочність відеоматеріалів та вдосконалюються навички аудіювання учнів.

Текст відеоматеріалу:

AYA:

Nachtisch.

YARA:

Sieht toll aus!

NICO:

Vielen Dank!

IBRAHIM:

Bitte! Ich möchte nicht, dass du hungrig nach Hause gehst. Du musst probieren!

YARA:

Sind in Syrien alle Menschen so gastfreundlich?

IBRAHIM:

Ja. Aber ... in Deutschland auch. Ich hab den Eindruck, dass viele Verhaltensregeln sehr ähnlich sind.

YARA:

Da musst du Nico fragen, er ist der Experte.

NICO:

Hm?

IBRAHIM:

Ich verstehe. Darum die Frage nach der Familie.

NICO:

Ich habe gelesen, dass es höflich ist, zu fragen, wie es der Familie geht.

IBRAHIM:

Wenn man die Familie kennt, ja. Aber es ist toll, dass du dich informiert hast.

AYA:

Auf Wiedersehen!

YARA:

Tschüss! Und vielen Dank für das tolle Essen.

IBRAHIM:

Bis bald!

NICO:

Danke.

YARA:

Selma und du – das ist ja wohl glasklar.

NICO:

Leider nicht. Es ist sogar ziemlich kompliziert ...

Після перегляду відеоматеріалу учням ставляться питання за його змістом. Цей прийом допомагає учням закріпити нову лексику, а вчителю – перевірити рівень навичок аудіювання учнів. Використання відео вмотивує їх на більш активну роботу через наявність візуальних стимулів.

Вправа 1

A) Welche Aussagen sind richtig? Es gibt mehrere richtige Antworten.

Was ist richtig?

- Ibrahim möchte, dass Nico Nachtisch isst.
- Sie unterhalten sich über das Wetter in Syrien.
- Yara bedankt sich für das Essen.
- Sie verabschieden sich im Wohnzimmer.

B) Welche Aussagen über die Personen stimmen? Wähl die richtigen Lösungen aus.

Welche Aussage über Yara stimmt? Wähl zwei richtige Antworten aus.

- Sie findet, dass die Al-Paschas sehr gastfreundlich sind.
- Sie hat gelesen, dass alle Syrer gastfreundlich sind.
- Sie hat gemerkt, dass Nico und Selma verliebt sind.

Welche Aussage über Ibrahim stimmt? Wähl zwei richtige Antworten aus.

- Er sagt, dass Syrer und Deutsche nicht so verschieden sind.
- Dass Nico etwas über seine Kultur gelesen hat, gefällt ihm.
- Er meint, dass die Deutschen nicht gastfreundlich sind.

Welche Aussage über Nico stimmt? Wähl zwei richtige Antworten aus.

- Er wollte besonders höflich zu den Al-Paschas sein.
- Er sagt, dass er Selmas Bruder kennt.
- Er sagt, dass seine Beziehung zu Selma nicht einfach ist.

Наступна вправа спрямована на покращення навичок читання учнів. Їм пропонується прочитати текст. У тексті використовується лексика, яку вони вивчили під час перегляду попереднього відео. Такий підхід дозволить учням більш ефективно закріпити нові слова, чому допоможуть візуальні орієнтири з переглянутого відео. У цей час учитель може оцінити їхні навички читання. Також можливо залучити учнів до читання вголос, щоб покращити їхню вимову.

Вправа 2

Hallo Yara!

Ich habe etwas erlebt – das glaubst du nicht! Gestern Morgen habe ich im Treppenhaus unsere Nachbarin Frau Moll getroffen und wir hatten ein nettes Gespräch. Nachdem wir uns unterhalten hatten, holte ich den Müll aus meiner Wohnung. Ich wollte die Tüte in einen Müllcontainer im Hof werfen. Aber die großen Container waren voll. Deshalb habe ich den Müll in die kleine Tonne geworfen. Nachdem ich meine Tüte in diese Tonne geworfen hatte, kam Frau Moll in den Hof. Sie sah meinen Müll in der Tonne und beschwerte sich. Sie sagte wütend: „Ja, das ist doch nicht zu fassen! So eine Frechheit!“ Ich verstehe das nicht. Was habe ich denn nur falsch gemacht? Ich habe keine Ahnung. Könntest du mir helfen?!

Lieben Gruß von Olga

A) Was ist passiert? Lies die Mail und bring die Sätze in die richtige Reihenfolge.

Bring die Sätze in die richtige Reihenfolge.

- Olga ist in den Hof gegangen.
- Olga hat ihre Tüte in die kleine Tonne geworfen.
- Frau Moll ist in den Hof gekommen.
- Frau Moll hat freundlich mit Olga gesprochen.
- Frau Moll war sauer auf Olga.

На наступному етапі увага приділяється граматичним навичкам і умінням учнів. Вправа містить в собі вивчену у відеоматеріалі лексику. Виконуючи її, вони вдосконалять свою граматичну компетенцію та продовжать закріплювати нові слова.

Вправа 3

A) Perfekt: Wir haben uns nett unterhalten.

Plusquamperfekt:

- Wir ___ uns nett unterhalten.

Perfekt: Ich bin früh aufgestanden.

Plusquamperfekt:

- Ich ___ früh aufgestanden.

B) Wähl die Verbformen in der richtigen Reihenfolge aus.

gekommen war, weggeworfen hatte, beschwerte, gegangen war, ging, kam,
beschwert hatte, warf

Nachdem sich Olga mit Frau Moll unterhalten hatte, ging sie vor die Tür. Nachdem sie vor die Tür ____, ____, sie den Müll weg. Nachdem sie den Müll ____, ____, Frau Moll und ____ sich. Nachdem Frau Moll ____ und sich ____, ____ sie.

C) Wähl die fehlenden Sätze in der richtigen Reihenfolge aus.

Ich möchte mich beschweren; Ich bin sehr enttäuscht; Entschuldigen Sie bitte; Das tut mir leid

Herr Boda: Abfallentsorgung. Sie sprechen mit Herrn Boda. Was kann ich für Sie tun? Frau Moll: Hier Rita Moll. ____. Ich wohne in der Adalbert-Stifter-Straße 43. Der Müll ist immer noch da. ____, weil gestern niemand gekommen ist. Aber die Mülltonnen sind sehr voll. Das ist schon das zweite Mal in diesem Monat, dass das passiert. Herr Boda: ____. ____. So etwas darf eigentlich nicht passieren.

D) Wähl die fehlenden Sätze in der richtigen Reihenfolge aus.

Ich erwarte, dass; Ich kann verstehen, dass

Frau Moll: ___ Sie den Restmüll morgen bei uns abholen - und nicht erst wieder in der kommenden Woche. Wir wissen nicht, wohin mit dem Müll, und es stinkt im Hof. Herr Boda: ___ das für Sie sehr ärgerlich ist. Ich schicke morgen jemanden zu Ihnen, der die schwarzen Tonnen auswechselt. Können Sie mir bitte noch einmal Ihre Adresse geben? Frau Moll: Ja. Das ist die Adalbert-Stifter-Straße 43, in ...

E) Wähl die fehlenden Redemittel in der richtigen Reihenfolge aus.

Hier gibt es ein Problem; das Problem noch immer nicht gelöst; ich möchte mich bei Ihnen beschweren

Sehr geehrte Damen und Herren,
 ____, weil Sie auf meine Reklamation noch gar nicht reagiert haben. Ich habe am 02.05.2017 einen Kühlschrank bei Ihnen bestellt. ___: Der Kühlschrank funktioniert nicht und ich habe um einen neuen gebeten. Ich bin sehr enttäuscht von Ihrer Firma, weil Sie ___ haben. Ich erwarte, dass Sie sich zeitnah bei mir melden, damit ich bald endlich wieder einen Kühlschrank habe.

Mit freundlichen Grüßen

Berta Trass

F) Wähl die fehlenden Redemittel in der richtigen Reihenfolge aus.

Wir schicken Ihnen heute; Sie haben recht; Das darf eigentlich nicht passieren
--

Sehr geehrte Frau Trass,
 ____, wir haben ein paar Fehler gemacht. Der Kühlschrank ist defekt. ____. Wir haben Ihre Reklamation erhalten, aber vergessen, sie zu bestätigen. Das tut uns sehr leid. Wir hoffen, Sie sind mit folgender Lösung einverstanden: ___ einen neuen Kühlschrank und bieten Ihnen als Entschuldigung einen Rabatt von 15 % an.

Mit freundlichen Grüßen

Ihr Kundenservice. [37]

Удосконалення мовленнєвої діяльності в говорінні відбувається наступним чином. Учні отримують завдання розіграти між собою діалоги на щойно пройдену тему, імітуючи роль акторів з відеоматеріалу. Обов'язковим є використання нової лексики. Ця вправа має на меті пряме вдосконалення іншомовної комунікативної компетентності шляхом імітації реальної мовної ситуації.

В якості домашнього завдання учням потрібно написати невеликий текст на тему скарг, або конфліктних ситуацій, які трапляються їм у повсякденному житті, а також перелічити можливі способи їх вирішення. Завдяки повторенню учні краще запам'ятають нові слова, а також зможуть легше виконати письмове завдання, що прямо сприятиме вдосконаленню їхньої іншомовної комунікативної компетентності.

Ще одним прикладом вдосконалення іншомовної комунікативної компетентності з використанням автентичних відеоресурсів є застосування відеоматеріалу «Das Bildungssystem in Deutschland» з курсу Deutsche Welle рівня B1 на уроці німецької мови з теми «Україна та країни, мова якої вивчається. Підлітки та їхні уподобання» у 9 класі. У цьому прикладі більше уваги приділяється розвитку навичок аудіювання та читання учнів. Це може бути корисно при вивченні нової великої теми, лексика з якої слугуватиме основою для подальшого всебічного вдосконалення іншомовної комунікативної компетентності.

Текст відеоматеріалу:

SPRECHER:

Das ist Sadi. Sadi geht in die 10. Klasse und denkt gerade über seine Zukunft nach. Von der Schule hat er nach den vielen Jahren erst mal genug. Oder willst du jetzt doch dein Abitur machen, Sadi?

SADI:

Ne, Abi erst mal nicht. Das kann ich später immer noch nachholen. Lieber praktisch arbeiten und was Cooles machen. Und eigenes Geld verdienen! Das

Schülerpraktikum in der Kita war mega. Vielleicht mach' ich 'ne Ausbildung zum Kinderpfleger.

SPRECHER:

Hm, das würde bestimmt gut zu dir passen, Sadi! Eine Ausbildung zum Kinderpfleger kann Sadi nämlich auch dual machen, also praxisintegriert. Er müsste dann zwar auch in der Berufsschule lernen, aber gleichzeitig würde er schon praktisch in einer Einrichtung arbeiten.

Oh, da ist Ayo! Hallo, Ayo! Ayos Traumberuf ist Ärztin. Nach dem Abi hat sie erst mal ein Freiwilliges Soziales Jahr gemacht. Denn ihr Notendurchschnitt war zwar echt gut, aber er reichte nicht für einen der begehrten Medizin-Studienplätze.

AYO:

Ja, leider. Aber ich hab' mir gesagt: Dann sammle ich halt einfach erst mal praktische Erfahrungen in dem Bereich und erhöhe so meine Chancen auf einen Studienplatz. Deshalb hab' ich nach dem FSJ eine Ausbildung zur Pflegefachfrau angefangen.

SPRECHER:

Und wie geht es jetzt weiter, Ayo?

AYO:

Hm, mal sehen. Mit der Ausbildung bin ich fast fertig. Ich will mich jetzt beraten lassen. Vielleicht bewerbe ich mich erst mal auf eine Teilzeitstelle im Krankenhaus. Dann kann ich mich nebenbei auf den Test für das Medizinstudium vorbereiten.

TARA:

Hi!

SPRECHER:

Ach, hallo Tara! Tara ist ganz neu in Deutschland. Sie hat von einer Firma ein Jobangebot als Anlagenmechanikerin bekommen. Bis zur Vertragsunterzeichnung war es allerdings ein langer Weg mit viel Papierkram.

TARA:

Oh ja! Aber jetzt bin ich gespannt auf meinen ersten Arbeitstag. Ich hoffe, die Kollegen sind nett und ich verstehe alles!

SPRECHER:

Ganz bestimmt, Tara! Du sprichst doch schon richtig gut Deutsch!

TARA:

Na ja, ich hoffe, dass ich bald die ganzen Fachbegriffe draufhabe. So was wie „Füllventil“. Wenn mein Berufsabschluss vollständig anerkannt wurde, möchte ich eine Weiterbildung anfangen. Am liebsten würde ich mich irgendwann selbstständig machen – mit einer eigenen kleinen Firma.

Після перегляду відеоматеріалу учням ставляться питання за його змістом. Використання відео з декількома акторами сприятиме більшій концентрації учнів. На візуальних прикладах вони краще зрозуміють тему відео, в тому числі використання жестів. Наступні дві вправи мають на меті вдосконалення

аудіювання учнів. Повторні перегляди відео допоможуть швидше вивчити нові слова.

Вправа 1

A) Schau dir das Video an. Achte genau darauf, was zu den drei Personen gesagt wird. Wähl alle richtigen Aussagen aus.

Das ist Sadi.

- Sadi ist Kinderpfleger.
- Er verdient schon eigenes Geld.
- Er macht ein Freiwilliges Soziales Jahr.
- Er ist noch Schüler.
- Das Abitur zu machen, ist ihm aktuell nicht so wichtig.

Das ist Ayo.

- Ayo studiert Medizin.
- Sie hat schon berufliche Erfahrungen im Gesundheitsbereich gesammelt.
- Sie hat das Abitur gemacht.
- Nach der Schule hat sie eine Ausbildung angefangen – aber nicht sofort.
- Sie möchte sich beraten lassen, weil sie nicht ganz sicher ist, wie es beruflich weitergehen soll.

Das ist Tara.

- Tara möchte einen Aufnahmetest an der Universität machen.
- Sie hat bereits einen Beruf gelernt.
- Sie möchte bald nach Deutschland kommen.
- Sie will ein Praktikum im Bereich der Anlagenmechanik machen.
- Sie fängt bald eine neue Stelle an.

B) Im Video machen Sadi, Ayo und Tara verschiedene Gesten mit den Händen. Was könnten die Handzeichen bedeuten?

- Sadi ist wütend.
- Sadi braucht eine Pause.
- Sadi ist mit etwas einverstanden.

- Ayo macht ein Stopp-Zeichen.
- Ayo entschuldigt sich.
- Ayo hebt die Hand zum Gruß und sagt damit „Hallo“.
- Ayos Notendurchschnitt war ganz okay.
- Ayos Notendurchschnitt war katastrophal!
- Ayos Notendurchschnitt war super!
- Ayo hofft, dass etwas klappt, sie wünscht sich hier selbst Glück.
- Ayo ist begeistert von ihrer Idee.
- Ayo ärgert sich über etwas.
- Tara ist müde und schlecht drauf.
- Tara hat keine Ahnung, sie weiß etwas nicht.
- Tara braucht Hilfe beim Tragen.

C) Schau dir das Video noch mal an. Dann lies die folgenden Texte. Wem helfen welche Infos am meisten? Ordne zu.

Was ist richtig?

Sie wollen Ihr eigenes Unternehmen gründen, sind sich aber nicht sicher, was Sie dabei beachten müssen? Wir helfen Ihnen weiter und beraten Sie zu bürokratischen Fragen, Möglichkeiten der finanziellen Förderung, den unterschiedlichen Unternehmensarten in Deutschland, der Möglichkeit, einen Kredit für die Geschäftsgründung aufzunehmen

Diese Info ist interessant für _____. (Ayo, Sai, Tara, niemanden)

Du möchtest Medizin oder Pharmazie studieren und willst perfekt auf den Eignungstest vorbereitet sein? In unserem Ratgeber findest du viele wichtige Infos und Tipps zum Test. Außerdem haben wir für dich recherchiert, wo du welche Fächer studieren kannst und nach welchen Auswahlkriterien die verschiedenen Unis ihre Studienplätze vergeben.

Diese Informationen sind für _____ wichtig. (Ayo, Sai, Tara, niemanden)

D) Was ist richtig?

Sie stehen kurz vor der Rente und suchen nach einer sinnvollen Aufgabe für Ihren neuen Lebensabschnitt? Wir informieren Sie zu verschiedensten Möglichkeiten, sich ehrenamtlich zu engagieren – ob als Lesepatin in der Kita, Einkaufshilfe in der Nachbarschaft oder Übungsleiter im Sportverein.

Dieser Text passt im Moment zu _____. (Ayo, Sai, Tara, niemanden)

Du interessierst dich für eine praxisintegrierte Ausbildung im Bereich der Kinderpflege, möchtest also neben der Berufsschule bereits in einer Einrichtung arbeiten und eine Ausbildungsvergütung erhalten? Auf unserer Website erfährst du, wie die Berufsausbildung in deinem Bundesland geregelt ist.

Diese Infos sind wichtig für _____. (Ayo, Sai, Tara, niemanden)

E) Welche Pläne hat Sadi? Wähl für jede Lücke das richtige Wort aus.**Was passt wo?**

praktisch arbeiten; Abitur machen; an der Universität studieren; ein
Praktikum machen

In Deutschland kann man nach zwölf oder 13 Schuljahren ____ – das ist der höchste Schulabschluss und mit ihm kann man ____ oder eine andere Hochschule besuchen. Alternativ kann man bereits nach neun Jahren mit einem Hauptschulabschluss oder nach zehn Jahren mit einem Mittleren Bildungsabschluss die Schule beenden. Sadi möchte nach der zehnten Klasse seinen Abschluss machen, denn er will _____. Während seiner Schulzeit konnte Sadi ____ und dabei einen Beruf seiner Wahl näher kennenlernen. In der Kita hat er einen ersten Eindruck von der Arbeit als Kinderpfleger bekommen.

F) Was passt wo?

zur Berufsschule gehen; sich beraten lassen; die Ausbildung dual machen;
sich für die Ausbildung bewerben

Jetzt überlegt Sadi ernsthaft, ob er ___ soll, denn das Praktikum hat ihm gut gefallen. Weil er noch nicht viel Erfahrung mit Bewerbungen hat und sich mit dem ganzen Thema Ausbildung nicht so gut auskennt, möchte er ____. Am liebsten würde er _____. Das heißt, dass er zwar auch ein paar Stunden pro Woche _____ müsste, aber einen großen Teil der Zeit schon praktisch in einer Einrichtung arbeiten könnte. Eine solche praxisorientierte Ausbildung wäre genau das Richtige für Sadi.

Was erfährst du über Ayo? Schau dir den Videoausschnitt an. Wähl die Ereignisse in der richtigen Reihenfolge aus und fang mit dem frühesten Ereignis an.

G) Bilde die richtige Reihenfolge.

- Sie hat eine gute Abiturnote bekommen. Für ein Medizinstudium direkt nach der Schule war sie aber leider nicht gut genug.
- Bevor Ayo eine Entscheidung trifft, möchte sie sich beraten lassen.
- Sie steht nun kurz vor dem Ende ihrer Ausbildung und überlegt, sich auf eine Stelle als Pflegefachkraft zu bewerben.
- Im Anschluss hat sie eine Ausbildung zur Pflegefachfrau begonnen.
- Ayo hat dann erst mal ein Freiwilliges Soziales Jahr gemacht.
- Ayo ist zur Schule gegangen.

Вправа 2

A) Schau dir noch mal den Videoausschnitt an, in dem es um Tara geht.

Lies anschließend die Sätze. Sind die Aussagen richtig oder falsch? Wähl aus.

Tara lebt seit einigen Jahren in Deutschland.

- Richtig
- Falsch

Eine Firma hat ihr eine Arbeitsstelle als Anlagenmechanikerin angeboten.

- Richtig
- Falsch

Der Weg in den Job war leicht und unbürokratisch.

- Richtig

- Falsch

Tara arbeitet seit einem Monat in der neuen Firma.

- Richtig
- Falsch

Sie wartet darauf, dass ihr Berufsabschluss aus dem Ausland in Deutschland anerkannt wird.

- Richtig
- Falsch

Sie möchte nicht immer nur für eine Firma arbeiten, sondern irgendwann ihr eigenes Unternehmen gründen.

- Richtig
- Falsch

B) Taras Freundin Mila arbeitet als Berufsberaterin. Sie hat Tara geholfen, als sie von ihren Plänen gehört hat, nach Deutschland zu kommen. Lies Milas E-Mail. Was passt? Wähl für jede Lücke den richtigen Begriff aus.

Was passt wo?

Anerkennung, Papierkram, Berufsabschluss, Anlagenmechanik

Liebe Tara,

wie schön, dass du nach Deutschland kommen willst! Da du schon einen ___ hast, wirst du auf dem Arbeitsmarkt einen großen Vorteil haben. Denn in vielen Bereichen werden Fachkräfte dringend gesucht – das gilt auch für deinen Bereich der ____. Allerdings musst du dich um die ___ deines Abschlusses kümmern – und das ist leider mit viel ___ und Bürokratie verbunden. Zum Glück gibt es mittlerweile sogenannte Anerkennungspartnerschaften, dadurch wird es etwas leichter.

C) Was passt wo?

Abitur, Schulabschluss, Weiterbildung, Fachbegriffe

Außerdem kommen viele neue ____ auf dich zu, die du lernen musst. Das ist in den meisten Berufen so. Aber das schaffst du locker! Und wenn du dann gut in deinem neuen Job angekommen bist, hast du auch die Möglichkeit, dich weiterzuentwickeln: Du kannst deinen Meister machen oder sogar studieren – und das ganz ohne ____ (das ist der höchste ____ in Deutschland)! Eine ____ wird manchmal sogar staatlich gefördert. Lass uns gern bald telefonieren, dann kann ich dir bei den nächsten Schritten helfen.

Liebe Grüße

Mila

Наступна вправа цілком сфокусована на вдосконаленні навичок читання. Текст дасть змогу учням закріпити нову лексику, демонструючи її використання у новому контексті. Також учні зможуть вивчити додаткові слова, використовуючи попередню лексику як основу для розуміння нової.

Вправа 3

Unter bestimmten Bedingungen kann man – wie Tara – schon in Deutschland arbeiten, bevor der ausländische Abschluss anerkannt wurde. Lies den Text und wähl alle richtigen Aussagen aus.

Tara hat in Indonesien eine Ausbildung zur Anlagenmechanikerin abgeschlossen. Damit erfüllt sie eine wichtige Voraussetzung für eine sogenannte Anerkennungspartnerschaft. Seit 2024 dürfen Fachkräfte im Rahmen dieser Partnerschaft auch dann nach Deutschland kommen und im Land arbeiten, wenn der Abschluss oder das Studium noch nicht offiziell anerkannt ist. Dafür gibt es allerdings einige Bedingungen.

Man muss bereits eine Berufs- oder Hochschulausbildung abgeschlossen haben, die mindestens zwei Jahre gedauert hat und im Herkunftsland anerkannt ist. Außerdem braucht man in Deutschland ein festes Jobangebot mit ausreichendem Gehalt. Mit dem Arbeitgeber muss man schriftlich vereinbaren, dass man sich gemeinsam in Deutschland um die Anerkennung des Abschlusses kümmert. Wichtig sind auch Deutschkenntnisse mindestens auf A2-Niveau. In vielen Bereichen kann man schon arbeiten, während die Anerkennung läuft. Für manche Berufe – wie Ärztinnen und

Ärzte – gilt das aber nicht: Hier muss man bis zur vollständigen Anerkennung warten und darf so lange nur als Hilfskraft arbeiten. Am Ende muss die Bundesagentur für Arbeit der Anerkennungspartnerschaft zustimmen.

Die Aufenthaltserlaubnis gilt erst mal für ein Jahr. Man kann sie aber bis zu zweimal verlängern, sodass sie insgesamt bis zu drei Jahre gültig sein kann. Während dieser Zeit kann man seinen Abschluss in Deutschland voll anerkennen lassen.

Welche Bedingungen gelten für die Anerkennungspartnerschaft?

- Man braucht bestimmte Sprachkenntnisse.
- Man kann oft schon in seinem Beruf arbeiten, bevor der deutsche Staat den Abschluss anerkannt hat.
- Es reicht, wenn man sich einen Job sucht, nachdem man nach Deutschland eingereist ist.
- Anerkennungspartnerschaften gelten nur für Berufsabschlüsse, aber nicht für Hochschulabschlüsse.
- Es gibt Ausnahmen: In einigen Berufen darf man vor der vollen Anerkennung noch nicht als Fachkraft arbeiten.
- Man muss mit seinem Arbeitgeber schriftlich vereinbaren, dass man sich gemeinsam um die Anerkennung des ausländischen Abschlusses bemüht.
- Die Ausbildung im Ausland muss mindestens zwei Jahre gedauert haben, damit man sie anerkennen lassen kann.
- Während der Antrag auf Anerkennung läuft, kann man sein Visum mehrmals verlängern.
- Die Anerkennungspartnerschaft dauert höchstens zwei Jahre.

Остання вправа спрямована на демонстрацію учнями вивченого на занятті. У формі діалогу вони мають відповідати на запитання, використовуючи нову лексику та демонструючи розуміння іноземних жестів. При такій методиці роботи недостатня увага приділяється письму, проте підвищений на лексиці фокус дозволяє дозволити занурити учнів у активну практику і сприяє швидкому й міцному закріпленню нових слів та фраз у пам'яті.

Вправа 4

Wie lange möchtest du zur Schule gehen?

- Sag, dass du ganz sicher bis zum Abitur zur Schule gehen möchtest.

Welche Pläne hast du für die Zukunft?

Sag, dass du an der Universität studieren und dafür finanzielle Unterstützung vom Staat nach dem Bundesausbildungsförderungsgesetz beantragen möchtest.

Was hast du nach dem Abitur vor?

Sag, dass du wahrscheinlich nach dem Abitur ein Freiwilliges Soziales Jahr machen wirst.

Wo hast du dich für einen Ausbildungsplatz beworben?

Sag, dass du dich bei einer Kindertagesstätte für eine Stelle als Kinderpfleger oder Kinderpflegerin beworben hast.

Was möchtest du studieren?

Sag, dass du an der Universität Medizin studieren möchtest, aber der Numerus Clausus für das Studienfach sehr hoch ist und du deshalb nach dem Abitur nicht sofort mit dem Studium beginnen kannst. [35]

З метою вдосконалення письмового аспекту іншомовної комунікативної компетентності учням буде запропоновано у вигляді домашнього завдання написати письмову розповідь про свою професію мрії, а також порівняти системи навчання Німеччини та України.

На уроці німецької мови у 8 класі з темою «Genitiv» можна ознайомитись у контексті ознайомлення з Німеччиною за допомогою відеоматеріалу «Bundesländer» з курсу Nicos Weg рівня B1 Deutsche Welle. У цьому матеріалі знову буде використане всебічний підхід до вдосконалення іншомовної комунікативної компетентності.

Текст відеоматеріалу:

MAX:

Ich glaube nicht, dass „Jan im Sack“ ein Gericht aus Baden-Württemberg ist.

TAREK:

Hier steht: „eine Spezialität der Stadt Oldenburg“.

MAX:

Ach und Oldenburg liegt in Baden-Württemberg?

TAREK:

Ja. Also, dachte ich.

MAX:

Du bist nicht nur im falschen Bundesland, du bist in der komplett falschen Region. Oldenburg liegt im Nordwesten des Bundeslandes Niedersachsen.

TAREK:

Oh, ups ... Hi, Nico.

MAX:

Hey!

NICO:

Ich suche mein Vokabelheft. Hab ich es zufällig hier liegen lassen?

TAREK:

Ja. Im linken Schrank unter der Theke.

NICO:

Super. Ich brauch es nämlich, weil ich später meine B1-Prüfung habe.

MAX:

Echt? Viel Erfolg!

NICO:

Danke!

TAREK:

Yara hat dich gestern gesucht.

NICO:

Hat sich alles schon geklärt. „Jan im Sack“? Was macht ihr hier?

MAX:

Wir suchen klassische deutsche Gerichte mit total verrückten Namen – wie „Tote Oma“.

TAREK:

Wir erklären die Herkunft des Gerichts und wie man es zubereitet. Und die Videos stellen wir dann ins Internet.

NICO:

Cooler Idee!

MAX:

Danke! Viel Erfolg!

NICO:

Danke!

TAREK:

Also: Woher kommt „Kalter Hund“?

MAX:

„Kalter Hund“ ...

Після перегляду відеоматеріалу проводиться опитування учнів за його змістом. Це сприяє закріпленню нової лексики та залученню візуальної пам'яті

до навчального процесу. Візуальні стимули забезпечують активне залучення учнів до навчального процесу, а також допоможуть візуалізувати вивчаємий матеріал.

Вправа 1

A) Worüber sprechen Max und Tarek?

- Sie sprechen über Regionen in Deutschland.
- Sie sprechen über Restaurants in Deutschland.
- Sie sprechen über ihren Freund Jan und seinen Hund.
- Sie sprechen über klassische deutsche Gerichte.

B) Was erfährst du über Nico?

- Er sucht sein Vokabelheft.
- Er sucht Yara.
- Er kommt gerade von einer Sprachprüfung.
- Er hat später noch eine Sprachprüfung.

C) Was hängt bei Tarek und Max an der Wand?

- An der Wand hängt eine Karte von Deutschland.
- An der Wand hängt eine Karte von einer Stadt.
- An der Wand hängt eine Karte von Europa.

D) Warum interessieren sich Max und Tarek für die Landkarte von Deutschland?

- Sie wollen umziehen und suchen nach einer schönen Stadt.
- Sie erklären Nico, welche Städte es in Deutschland gibt.
- Sie markieren, welche Gerichte aus welchen Regionen kommen.

E) Was wollen Max und Tarek mit den Gerichten machen?

- Sie wollen die Gerichte essen.
- Sie wollen in die Regionen fahren.
- Sie wollen Kochvideos drehen.

На наступному етапі проводиться вдосконалення навичок читання учнів. Це допоможе у формуванні лексики і граматики в контексті та поглибленні культурної обізнаності.

Вправа 2

Lies den Text und wähl dann die richtigen Antworten aus. Mehrere Antworten sind richtig.

Deutschland besteht aus 16 Bundesländern. Jedes Bundesland hat eine eigene Hauptstadt und eine eigene Regierung, die Landesregierung. Der Chef oder die Chefin der Landesregierung ist der Ministerpräsident oder die Ministerpräsidentin. Die Vertreter aller Bundesländer kommen im Bundesrat zusammen. Wie viele Vertreter ein Bundesland in den Bundesrat schickt, hängt davon ab, wie viele Menschen in dem Bundesland leben. Die Aufgabe der Politiker im Bundesrat ist es vor allem, die Gesetze aus dem Bundestag zu prüfen. Damit manche Gesetze in Deutschland gültig werden, müssen die Mitglieder des Bundesrates dem Gesetz zustimmen. Die Bundesrepublik ist also ein föderalistischer Staat. Manche Gesetze werden im Bund entschieden. Diese Gesetze gelten in ganz Deutschland. Über andere Bereiche entscheidet jedes Bundesland selbst, zum Beispiel über das Schulsystem.

A) Was erfährst du über Bundesländer?

- In Deutschland gibt es 12 Bundesländer.
- Jedes Bundesland hat eine Regierung.
- Jedes Bundesland hat eine Hauptstadt.
- Die Bundesländer dürfen sehr wenig entscheiden.
- Manche Gesetze können nur gelten, wenn der Bundesrat zustimmt.
- Jedes Bundesland darf auch eigene Gesetze verabschieden.

B) Was erfährst du über den Bundesrat?

- Im Bundesrat sitzen Vertreter der Bundesländer.
- Jedes Bundesland hat genau einen Vertreter im Bundesrat.
- Jedes Bundesland schickt Vertreter in den Bundesrat.
- Der Bundesrat trifft keine politischen Entscheidungen.
- Der Bundesrat kann Gesetze für ganz Deutschland stoppen.

Наступна вправа спрямована на навички письма учнів. Вони вдосконалять свою іншомовну комунікативну компетентність за рахунок одночасного покращення граматичних навичок і опрацювання нової лексики.

Вправа 3

Hör dir dann die Audios an und wähl die Wörter in der richtigen Reihenfolge aus.

A) Was passt wo?

des Bundeslandes, der Stadt, Deutschlands

In der Mitte ___ Brandenburg und ganz im Osten ___ liegt Berlin. Es ist die Hauptstadt der Bundesrepublik Deutschland. Das Wahrzeichen ___ ist ein Bär.

B) Was passt wo?

Bayerns, des Bundeslandes

Zwei der größten deutschen Bundesländer liegen im Süden von Deutschland. Das sind Bayern und Baden-Württemberg. ___ touristische Attraktionen sind die Alpen, das Schloss Neuschwanstein und das Oktoberfest. Die Spezialität ___ Baden-Württemberg sind Maultaschen und Spätzle.

C) Lies die Texte. Schreib die Wörter, die in Klammern stehen, als Genitiv in die Lücke.

Bilde den Genitiv.

Deutschland liegt an zwei Meeren. Im Nordosten ___ (das Bundesland) Mecklenburg-Vorpommern liegt die Ostsee. Die Nordsee liegt im Nordwesten ___ (die Bundesländer) Niedersachsen und Schleswig-Holstein. Eine große Stadt, die im Norden ___ (Deutschland) liegt, ist Hamburg. Südlich von Hamburg liegt das Land Niedersachsen.

Заключним етапом буде останній перегляд відео. Учні відповідатимуть на запитання, після чого на їх прикладі задаватимуть свої питання один одному. Це

сприятиме стимуляції говоріння учнів. Доречним буде запропонувати учням змінити тему та схожим чиним обговорити між собою землі України.

Вправа 4

Hör dir das Audio an. Welche Aussagen sind richtig? Es gibt mehrere richtige Antworten.

A) Wähl zwei richtige Aussagen aus.

- Bayern ist das größte Bundesland.
- In Bayern leben die meisten Menschen.
- In Nordrhein-Westfalen leben die meisten Menschen.
- Köln ist die Hauptstadt von Nordrhein-Westfalen.
- Die Landesregierung sitzt immer in der größten Stadt.

B) Wähl drei richtige Aussagen aus.

- Es gibt drei Stadtstaaten in Deutschland.
- Es gibt 13 Stadtstaaten in Deutschland.
- Ein Stadtstaat ist gleichzeitig Stadt und Bundesland.
- Hannover ist ein Stadtstaat.
- Berlin ist Stadt, Land und Hauptstadt.

C) Wo liegt München?

München liegt im (Norden, Süden, Osten, Westen) des Bundeslandes Bayern.

D) Wo liegt Düsseldorf?

Düsseldorf liegt im (Norden, Süden, Osten, Westen) des Bundeslandes Nordrhein-Westfalen.

E) Wo liegt die Insel Norderney?

Die Insel Norderney liegt im (Norden, Süden, Osten, Westen) des Bundeslandes Niedersachsen. [36]

Домашнім завданням для учнів буде створити брошуру про землі України, використавши Німеччину як приклад. Її потрібно оформити так, ніби учні хочуть запросити своїх іноземних друзів до України. Окрім вдосконалення навичок письма, виконання цього завдання допоможе закріпити культурні відмінності між Україною та Німеччиною.

Висновки до другого розділу

У роботі в другому розділі було розкрито, що інтеграція аудіовізуальних засобів є потужним інструментом інтенсифікації вивчення іноземної мови, який забезпечує комплексний розвиток усіх видів мовленнєвої діяльності: аудіювання, говоріння, читання та письма. Використання відеоматеріалів не лише виконує низку дидактичних функцій, таких як моделювання автентичних контекстів спілкування, забезпечення зворотного зв'язку та підвищення наочності, але й чинить значний позитивний вплив на когнітивну сферу учнів, сприяючи трансформації мимовільної уваги в довільну та покращенню запам'ятовування матеріалу.

Висвітлено, що ефективність роботи з відеоматеріалами безпосередньо залежить від дотримання чіткої поетапної структури заняття, яка має включати презентацію граматичного чи лексичного явища, тренувальні вправи, та завдання для розвитку логічного мислення. Важливою методичною умовою є дозована подача матеріалу, оскільки демонстрація відео невеликими частинами запобігає зниженню концентрації уваги, що підтверджується емпіричними даними.

На прикладі відеокурсів Deutsche Welle для рівнів A2+/B1, продемонстровано, що структуроване застосування відеоматеріалів сприяє успішному вдосконаленню іншомовної комунікативної компетентності учнів у межах сучасної шкільної програми.

ВИСНОВКИ

У результаті дослідження визначено, що в умовах сучасного мультикультурного світу стратегічною метою мовної освіти є формування іншомовної комунікативної компетентності, яка виходить далеко за межі суто лінгвістичних знань і передбачає здатність особистості до ефективної міжкультурної взаємодії.

Розкрито сутність поняття «іншомовна комунікативна компетентність». Узагальнивши погляди вітчизняних та зарубіжних учених, визначаємо іншомовну комунікативну компетентність як поняття, що охоплює мовні, мовленнєві, соціокультурні та стратегічні складники, дозволяючи учням не лише розуміти іноземну мову, а й адаптувати свою поведінку до соціальних норм і контексту спілкування. Аналіз наукової літератури засвідчив, що традиційні методи навчання, зосереджені на механічному виконанні вправ, є недостатніми для досягнення цієї мети, що зумовлює необхідність переходу до комунікативно-діяльнісного підходу.

Узагальнюючи підходи дослідників, доходимо висновку, що одним із найефективніших засобів реалізації комунікативно-діяльнісного підходу є використання автентичних відеоматеріалів. З'ясовано, що відеоматеріали виступають унікальним інструментом інтенсифікації навчального процесу, оскільки вони демонструють не лише вербальні зразки мовлення, а й невербальну поведінку носіїв мови, їхню міміку та жести, що є критично важливим для формування соціокультурної компетенції. Зазначено, що психологічний аспект використання відео полягає у здатності трансформувати мимовільну увагу учнів у довільну, підвищувати мотивацію та створювати атмосферу спільної пізнавальної діяльності.

Дослідниками підкреслено, що результативність застосування відеоматеріалів залежить від дотримання чіткої методичної системи, яка передбачає три етапи роботи, кожен з яких має своє дидактичне навантаження.

Важливою умовою є дозована подача інформації, оскільки емпірично доведено, що демонстрація коротких фрагментів запобігає зниженню концентрації уваги учнів.

Результати аналізу досліджуваного матеріалу використано при розробці системи вправ для вдосконалення іншомовної комунікативної компетентності учнів на уроках німецької мови.

Використання методичних рекомендацій на основі відеокурсів Deutsche Welle (рівні A2+/B1) «Das Bildungssystem in Deutschland», «Bundesländer» та «Was tun, wenn ...?» демонструє, що інтеграція відео у навчальний процес дозволяє комплексно розвивати всі види мовленнєвої діяльності: аудіювання, говоріння, читання та письмо.

На прикладі використання методичних матеріалів висвітлено можливість інтеграції відеоматеріалів в освітню програму НУШ, що підвищує ефективність вдосконалення іншомовної комунікативної компетентності учнів на уроках німецької мови.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Міністерство освіти і науки України. Модельна навчальна програма Іноземна мова. 5-9 класи для закладів загальної середньої освіти. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2021/14.07/Model.navch.prohr.5-9.klas.NUSH-poetar.z.2022/Inozemni.movy.5-9-kl/Inoz.mov.5-9-kl.Zyromrya.ta.in.14.07.pdf> (дата звернення: 17.10.2025)
2. Етимологічний словник української мови: у 7 т. / [гол. ред. О.С. Мельничук]. К.: Наук. думка, Т. 2. 1985.
3. Андрейко Я. В. Іншомовна професійна комунікативна компетенція. *Педагогічні науки*. Вип. 63. 2018. С. 238–241.
4. Базиченко В. В. Використання інформаційно-комунікаційних технологій на уроках іноземної мови. URL: <https://naurok.com.ua/stattya-vikoristannya-informaciynokomunikaciynih-tehnologiy-na-urokah-inozemno-movi-176113.html> (дата звернення 11.10.2025)
5. Барменкова О.І. Відеозаняття в системі навчання іноземної мови. *Іноземні мови в школі*, № 3, 1999. С. 20.
6. Батюта Т. В. Особливості використання відеоматеріалів у процесі формування навичок говоріння у студентів немовних спеціальностей. URL: http://www.kamts1.kpi.ua/sites/default/files/files/batiuta_osoblyvosti_video.pdf (дата звернення: 16.10.2025)
7. Бідюк, Н.М. Комунікативна компетентність майбутнього вчителя філолога: зміст та структура. *Інформаційно-комунікаційні технології в сучасній освіті: досвід, проблеми, перспективи*. Збірник наукових праць третьої Міжнародної науково-практичної конференції (12-14 листопада 2012 р., Львів). Львів, 2012. С. 158-160.
8. Бігич О. Б. Особистісно-діяльнісний розвиток молодшого школяра на уроці іноземної мови : монографія. К.: Вид. центр КНЛУ, 2010. С. 138.

9. Бігич О. Б., Бориско Н. Ф. та ін. *Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підруч. для студ. класич., пед. і лінг. ун-тів*, С. Ю. Ніколаєва, Ред. Київ, Україна: Ленвіт, 2013.

10. Білянська І. П. *Формування англомовної аудитивної компетентності майбутніх учителів із використанням аудіокниг художніх творів*. Терноп. нац. пед. ун-т імені Володимира Гнатюка. Тернопіль, 2018.

11. Богачик М., Байло Ю. Використання автентичних відеоматеріалів як засобу формування іншомовної комунікативної компетентності майбутніх учителів англійської мови у процесі дистанційного навчання. URL: <https://ojs.itup.com.ua/index.php/iiu/article/view/592/512> (дата звернення: 15.10.2025)

12. Захарова В. О. Особливості використання відеоматеріалів на заняттях з іноземної мови у вищих навчальних закладах. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України*. Ч. 2. К., 2015.

13. Іванцова О. П. Особливості застосування відеоматеріалів при викладанні іноземних мов у вищих навчальних закладах. *Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя. Філологічні науки*. Книга 3. 2014.

14. Калініна Л. В. Лінгвокультурний аспект формування комунікативної компетенції учнів початкової школи. *Перспективи раннього навчання іноземних мов в Україні та за кордоном*: монографія. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2012. С. 47–60.

15. Коваль О. Ю., Мельник К. В. Використання відеоматеріалів як засобу формування іншомовної компетентності у студентів. *Інноваційні наукові дослідження у сфері педагогічних та психологічних наук*: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 4-5 травня 2018. К.: Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського, 2018. С. 36-38. URL: <https://elar.tsatu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/35503dd8-1c44-4c8b-a221-a280676bc868/content> (дата звернення: 15.10.2025)

16. Ковальчук І. С., Гайдай І. О., Хорош О. В. Педагогічні принципи формування іншомовної комунікативної компетентності студентів немовних

спеціальностей. *The world of science and innovation* (September 16-18, 2020) Cognum Publishing House, London, United Kingdom. 2020. P. 381

17. Кордонська А. В. *Формування мовленнєвої компетенції студентів на заняттях української мови за професійним спрямуванням*. Матеріали XIV Міжнародної наукової інтернет-конференції *Advanced technologies of science and education*, 2018.

18. Косенко, Ю.В. *Основи теорії мовної комунікації: Навчальний посібник*. Суми: Сумський державний університет, 2011.

19. Кравченко Т. М. Використання автентичних матеріалів у процесі формування іншомовної компетенції. *Науковий вісник Ужгородського університету: Серія : Педагогіка. Соціальна робота*. Ужгород : Говерла, Вип. 25. 2012.

20. Кухта, І.В. Іншомовна компетентність у контексті формування комунікативної культури студентів у процесі вивчення іноземної мови. *Вісник Вінницького політехнічного інституту*, 4, 2010. С. 27-32.

21. Лозинська, Л.Ф., Курах, Н.П., Депчинська, І.А. Формування іншомовної комунікативної компетентності студентів у процесі вивчення іноземної мови. *Академічні студії. Серія Гуманітарні науки*, 1, 2022. С. 245-252.

22. Мартинова Р. Ю. *Цілісна загальнодидактична модель змісту навчання іноземних мов: моногр.* К.: Вища шк., 2004.

23. Мостепан Н. М. *Демонстрація відео на уроках: методичний аспект*. Кривий Ріг, 2012.

24. Ніколаєва С. Ю. Цілі навчання іноземних мов в аспекті компетентнісного підходу. *Іноземні мови*. № 1. 2010. С. 11–17.

25. Онищенко А. І. Використання відеоматеріалів під час навчання англійської мови. URL: <https://ekhsuir.kspu.edu/server/api/core/bitstreams/8829a721-d265-460c-8421-ce0304a5319e/content> (дата звернення: 16.10.2025)

26. Редько В. Г. *Засоби формування іншомовної комунікативної компетентності учнів початкової школи: результати емпіричних досліджень*

URL:

https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/711263/1/Redko_Zasib_Communicative_Compotence.pdf (дата звернення: 15.10.2025)

27. Тарнопольський О.Б., Кабанова М.Р. Методика викладання іноземних мов та їх аспектів у вищій школі: підручник. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2019. С. 256.

28. Тульчак, Л. В., Гадайчук, Н. М. *Developing communicative skills of students in a foreign language*. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю Конкурентоспроможність національної економіки та освіти: пошук ефективних рішень, Вінниця, 15 квітня 2015 р. Вінниця : ВННІЕ ТНЕУ, Т. 1. 2015.

29. Чеботарьова, І.О. Комуникативна компетентність: теоретичний аспект. *Наукові записки кафедри педагогіки*, 36, 2014. С. 205-215.

30. Чорна В. М.. Особливості іншомовної комуникативної компетентності в удосконаленні фахової діяльності вчителя іноземної мови. *Імідж сучасного педагога*, 5(200), 2021. С. 81-84.

31. Яхунов Т. О., Верисокін Ю. І. Типологія кіноінформації та її використання для навчання лексики соціокультурним компонентам. *Іноземні мови*, №3, 2000.

32. Bender B.M. Pretences in Language Teaching. *English Language Teaching*. London, 2017.

33. Canning-Wilson C. Electronic Sources: Practical Aspects of Using Video in the Foreign Language Classroom. 2000. URL: <http://iteslj.org/Articles/Canning-Video.html> (дата звернення: 15.10.2025).

34. Communication - Introduction, Meaning & Definition. English Communcation ВНМАЕСС-II. Uttarakhand Open University, 2022. URL: <https://www.uou.ac.in/sites/default/files/slm/ВНМАЕСС-II.pdf> (дата звернення: 05.09.2025)

35. Deutsche Welle. Das Bildungssystem in Deutschland. URL: <https://learngerman.dw.com/de/wege-in-den-beruf/1-72632565> (дата звернення: 17.10.2025)

36. Deutsche Welle. Nicos Weg. Bundesländer. URL: <https://learngerman.dw.com/de/bund-und-länder/1-38565710> (дата звернення: 17.10.2025)

37. Deutsche Welle. Nicos Weg. Was tun, wenn ...? URL: <https://learngerman.dw.com/de/was-tun-wenn/1-38585683> (дата звернення: 17.10.2025)

38. Harmer J. How to Teach English. Longman, 2005. P. 198.

39. Harmer J. The Practice of English Language Teaching. *Pearson Education Limited*, England, 2007. P. 448.

40. Hymes D. On communicative competence. In: Brumfit, Christopher J. & Johnson, Keith. (Hg.) *The communicative approach to language teaching*. Oxford: Oxford University Press, 1979. P. 293.

41. Moydinova E. Developing communicative competence in foreign language education. *Western European Journal of Linguistics and Education* Volume 2, Issue 4, April, 2024. P. 66.

42. Moydinova E. The role of intercultural communication in the training for future specialist of different fields. *Zbiór artykułów naukowych recenzowanych*, 2. P. 169.

43. Krashen S. Second language acquisition. *Second Language Learning*, 3(7), 1981. P. 19-39.

44. Kulbashna Ya. Future doctors' professional competence formation in medical universities with innovative pedagogical technologies. *Open Journal of Social Sciences*. No. 7. 2019.

45. Lee Mc Ray S., Nancy H. Hornberger. Sociolinguistics and language teaching. Cambridge University Press, 1995.

46. Richards, J., Schmidt, R. *Language and Communication: Applied Linguistics and Language Study*. Routledge. 2014.

47. Stempleski S. *Video in Second Language Teaching: Using, Selecting, and Producing Video for the Classroom. Teachers of English to Speakers of Other Languages, Inc.*, 1992. P. 183.

48. Turko, O., Kravchuk, T., Kashuba, O., Navolska, H., Kutsyi, I. The latest tools for the formation of foreign language communicative competence of students of non language specialties. *Arab world English journal (AWEJ)*, 12(1), 2021. P. 443-457.